Soru:İmam-ı Âzam´ın yanına ateist, mutezile ve birde cebriyeci üç kişi gelir. Ateist : Allah varsa, var olan görülür, ispat et. Mutelize : Cehennemde ateş var, şeytan da ateşten yaratılmıştır. Ateş ateşi yakmaz, nasıl bu ceza olur? Cebriyeci : Cüz´i irade var diyorsun. Her şeyin hâlıkı Allah iken insan ne yapabilir ki? İmam-ı Âzam´da bu üç kişiye ibretlik ders verir. Bu kıssanın hakikisi nasıldır? ve İmam-ı Âzamın mı başından geçmiştir, Şemsi Tebrizinin mi? Lütfen kaynak rica ediyoruz.

Cevap:Bu cümle Şems-i Tebriziye aittir. [1]

***** *Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'ye felsefecilerden bir grup geldi. Suâl sormak istediklerini bildirdiler. Mevlânâ hazretleri bunları Şems-i Tebrîzî'ye havâle etti. Bunun üzerine onun yanına gittiler. Şems-i Tebrîzî hazretleri mescidde, talebelere bir kerpiçle teyemmüm nasıl yapılacağını gösteriyordu. Gelen felsefeciler üç suâl sormak istediklerini belirttiler, Şems-i Tebrîzî;*

"Sorun!" buyurdu. İçlerinden birini başkan seçtiler. Hepsinin adına o soracaktı.

Sormaya başladı:
"Allah var dersiniz, ama görünmez, göster de inanalım."

Şems-i Tebrîzî hazretleri;
"Öbür sorunu da sor!" buyurdu.

O;
“Şeytanın ateşten yaratıldığını söylersiniz, sonra da ateşle ona azâb edilecek dersiniz hiç ateş ateşe azâb eder mi?” dedi.

Şems-i Tebrîzî;
“Peki öbürünü de sor!” buyurdu.

O;
“Âhirette herkes hakkını alacak, yaptıklarının cezâsını çekecek diyorsunuz. Bırakın insanları canları ne istiyorsa yapsınlar, karışmayın!” dedi.

Bunun üzerine Şems-i Tebrîzî, elindeki kuru kerpici adamın başına vurdu. Soru sormaya gelen felsefeci, derhâl zamânın kâdısına gidip, dâvâcı oldu.

Ve;
“Ben, soru sordum, o başıma kerpiç vurdu.” dedi.

Şems-i Tebrîzî;
“Ben de sâdece cevap verdim.” buyurdu.

Kâdı bu işin açıklamasını istedi. Şems-i Tebrîzî şöyle anlattı:

“Efendim, bana Allahü teâlâyı göster de inanayım, dedi. Şimdi bu felsefeci, başının ağrısını göstersin de görelim.”

O kimse şaşırarak;
“Ağrıyor ama gösteremem.” dedi.

Şems-i Tebrîzî;
"İşte Allahü teâlâ da vardır, fakat görünmez.

Yine bana, şeytana ateşle nasıl azâb edileceğini sordu. Ben buna toprakla vurdum. Toprak onun başını acıttı. Hâlbuki kendi bedeni de topraktan yaratıldı.

Yine bana;
"Bırakın herkesin canı ne isterse onu yapsın. Bundan dolayı bir hak olmaz." dedi. Benim canım onun başına kerpici vurmak istedi ve vurdum. Niçin hakkını arıyor? Aramasa ya! Bu dünyâda küçük bir mesele için hak aranırsa, o sonsuz olan âhiret hayâtında niçin hak aranmasın?" buyurdu.

***İmam-ı Âzam-a atfedilen üç mesele ise farklıdır.Şöyle ki;**

ÜÇ MESELE

İmam-ı Azam Ebu Hanife Hazretleri r.a., hac için yola çıkıp Medine'ye ulaştığında karşılaştığı Seyyid Muhammed Bâkır Hazretleriyle arasında şöyle bir konuşma geçer.
Seyyid Muhammed Bâkır:
-Sen kendi aklınca kıyas yaparak, Peygamber dedemin dinini ve hadislerini değiştiriyorsun, der.
-Böyle bir şey yapmaktan Allah'a sığınırım efendim. Lütfen oturunuz. Rasulullah'a olduğu gibi benim size de hürmetim var, der İmam-ı Azam. Seyyid Muhammed Bâkır'a yer gösterir. Her ikisi de yerini aldıktan sonra Ebu Hanife Hazretleri söze başlar:
-Üç mesele soracağım. Birincisi şu: Erkek mi daha güçsüz kadın mı?
-Kadın erkekten güçsüzdür.
-Mirasta adamın payı kaç, kadının kaçtır?
-Erkeğin mirastaki payı iki, kadının birdir.
-İşte bu ceddin Peygamber s.a.v.'in sözüdür. Eğer onun dinini değiştirmiş olsam, benim akıl ve kıyas yoluyla, kadın daha zayıf olduğu için ona iki pay, erkeğe bir pay düşer derdim.

Ebu Hanife Hazretleri tekrar sorar:
-Namaz mı daha üstün, oruç mu?
-Namaz oruçtan üstündür.
-İşte bu da deden Rasulullah'ın sözüdür. Eğer ceddinin dinini akıl ve kıyasla değiştirmiş olsaydım, âdet halindeki kadının kılamadığı namazları kaza et mesini, orucu kaza etmemesini emrederdim.
Ebu Hanife Hazretleri üçüncü soruyu sorar:
-Sidik mi daha pis, meni mi?
-Sidik meniden pistir.
-Eğer deden Peygamber s.a.v.'in dinini kıyasla değiştirmiş olsaydım, sidikten dolayı gusletmek gerektiğini ve meniden dolayı da sadece abdest almak gerektiğini söylerdim. Fakat akıl ve kıyasla bu dini değiştirmekten Allah'a sığınırım.
Seyyid Muhammed Bâkır Hazretleri yerinden kalkar ve Ebu Hanife'yi kucaklar. Tebrik edip ona ikramda bulunur. (1) Said Nursi'nin Van'da bulunduğu yıllar, öğrencilerinden Molla Hamid anlatıyor. Nur Dede kitabından.

*İmam-ı Azam ve Ateist

Allahü teâlâyı inkâr eden zeki bir dehri [ateist] vardı. Hıristiyan din adamları bu dehriye cevap veremeyince, sana ancak İslam âlimleri cevap verebilir diyerek onu Basra'ya gönderirler. Basra'ya gelip, dünyada bana cevap verebilecek bir âlim bulamadım der. Herkese meydan okur.

Hammad hazretleri (hele önce bizim çocuklarla tartış, gerekirse âlimlerle görüşürsün) der, onun karşısına genç yaştaki Numan bin Sabit'i [imam-ı a'zam Ebu Hanife hazretlerini] çıkarır. Dehri, çocuk denilecek yaştaki bir gençle tartışmayı gururuna yediremez. Kürsüye yumruk vurur, "Hani nerede, o meşhur âlimleriniz" der.

Genç Numan bin Sabit onu, onun silahı ile vurur. "Ne o der, demek benden korkmaya başladın?" Dehri bu söze tahammül edemeyerek ilk sorusunu sorar:
- Var olan şeyin başlangıcı ve sonu olmaması mümkün mü?
- Mümkündür.

- Nasıl olur?
- Sayıları bilirsin birden önce hangi sayı vardır?

- Bir şey yoktur.
- Mecazi bir olanın önünde bir şey olmayınca, hakiki bir olanın önünde ne olabilir?

- Peki hakiki olanın yönü ne tarafadır?
- Mumun ışığı ne taraftadır?

- Bir tarafta denemez.
- Mecazi ışık için böyle denirse ebedi nur olan için ne denebilir?

- Her var olanın bir yeri olması gerekmez mi?
- Mahluklar için öyledir.

- İlah kâinatta ise, bir yerde görünmesi gerekmez mi?
- Yaratan ile yaratılan mukayese edilmez ama sütte yağı görebiliyor musun?

- Görülmez.
- Sütte yağ olduğu bir gerçek iken, göremiyoruz diye nasıl inkâr edilir? Ben de sana bir soru sorayım: Senin aklın var mı?

- Elbette var.
- Var olan şey görünür dedin. Aklın varsa gösterebilir misin?

- Peki O, şu anda ne yapmaktadır?
- Sen bütün soruları kürsüden sordun. Biraz da ben kürsüden cevap vereyim.

- Peki geç kürsüye.

İmam-ı a'zam olacak bu genç, kürsüye çıkıp, "Allahü teâlâ şu anda, senin gibi imansız bir

dehriyi kürsüden indiriyor ve benim gibi bir muvahhidi kürsüye çıkarıyor" der ve ardından Rahman suresinin (Öyle iken Rabbinizin hangi nimetlerini inkâr edebilirsiniz?) mealindeki 28. âyetini okur. Kalabalık hep bir ağızdan istiğfara başlar. Bu arada dehri çoktan uzaklaşıp gitmiştir.

Mehmet ÖZÇELİK

29-12-2010

---

[1] Evliyalar ansiklopedisi.Türkiye Gazetesi.11/199.Bak.age.sayfa.207,kaynaklar.